

GRANSKARIN

fingu ræst kjöt einaferð um árið, tað var á brúðleypsdegnum hjá mammu og pápa, tann 31. november. Gerandisdagar fingu vit fisk og grind, og skerpi kjøtið vardi leingi. Pápi plagdi at sláa tað á borðið, og so skuldu vit eta motturnar, sum duttu úr. Tær skuldu dyppast í fløt og etast, tí tær vóru fullar í vitaminum, segði hann.

Magna Thomassen smílist, tá hon greiðir frá.

– Pápi bleiv ikki ríkur av at skriva. Hann fekk viðurkenningar og heiður, men nakra serliga inntøku góvu bókurnar ikki. Tað var dýrt at prenta bøk-ur tá. Eg minnst, at beint eftir at eg var útlærd, brúkti eg meginpartin av lönini tað fyrsta árið til at gjalda lán, sum hann hevði tikið til at prenta

eina lítla bók.

– Men hann gjørdi tað ikki fyri lönina. Hann sá virði í vitanini, og hóast onkur kanska helt, at tað var óneyðugt at skriva alt hetta niður, so vóru fleiri áhugað í at hjálpa honum. Tað var ikki altíð, at bøndurnir vistu

nøvnini, sum hann leitaði eftir. Og so spurdu teir hvønn annan: Tú, Robert spurdi meg um hatta, veitst tú tað? Og so líðandi fekk hann savnað vitanina og fest hana á blað. Og nú er alt tilfarið um seyðin komin í eina bók. Tað hevði dámt honum.

Tóku 100 myndir av einari vomb

Nýggja Seyðabókin við teksti eftir Robert Joensen er higartil størsta bók, sum Sprotin hevur givið út. Tað sigur Sonja Kjølbro, grafikari í Sprotanum, sum hevur sniðgivið nýggju bókina.

Fólkalívsfrøðingurin Robert Joensen gjørdi frá 1950árunum eitt stórt innsavningarbeiði, har hann skrásetti hugtøk og orð og lýsti siðir og mannagongdir í samband við seyð. Granskingina gav hann út í fleiri smáum bókum. Fyri fyra árum síðan fór Jonhard Mikkelsen, stjóri í Sprotanum, undir at skipa tilfarið av nýggjum, og seinastu tvey-trý árin hevur Sonja Kjølbro, grafikari, arbeitt við at sniðgeva bókina.

– Bókin hevur ligið á telduskiggjanum so leingi, at tað kennist løgið, at hon nú er liðug, sigur Sonja Kjølbro. Hon er einasti fasti grafikari hjá Sprotanum og umbrýtur allar tær á leið 30 bókurnar, sum Sprotin gevur út um árið. – Ætlanin var ikki at geva eina so stóra bók út, men verkætlanin vaks skjótt, tí tað er so nógv góðs í tekstinum.

Smálomb sum modellir

Myndirnar í bókini eru øðrvísi enn í øðrum bókum um seyð. Nógvar myndir eru heilt stórar og fylla heilar síður, og nógvar myndir vísa staklutir í seyði sum var talan um listaverk. Í partinum um seyðalitir eru litir og skortar víst við fittum smálombum.

– Tað var Jonhard, sum fann upp á, at vit skuldu brúka smálomb. Eg hevði leingi roynt at funnið eina loysn, eg vildi hava vakrar, ruddiligar myndir og var farin at umhugsa málningar, tá Jonhard ein várdag ringdi og segði, at hann hevði gingið túr í Vestmanna og sæð nøkur smálomb, og sjálvandi skuldu vit brúka tey.

Eyðbjørn Jacobsen hevur tikið myndirnar av lombunum. Og myndatøkurnar skuldu ganga skjótt fyri seg, tí lombini eru bara lítill nakrar fåar vikur.

– Lomb eru livandi og ófriðarlig, men Eyðbjørn hevur dugað væl at fáa lombini í kassan. Lombini

skuldu vera skjómut, skjórut, gjørðut, vørmut, droput o.s.fr. Til síðst manglaðu vit bara ein skort, og so hoyrdu vit um eitt lamb í Múla og lupu avstað. Og fingtu tað í myndatólið og í bókina.

Vombin, sum ikki vildi við

Í upprunabókunum hjá Roberti Joensen vóru tekningar av krovi við nágreiniligum lista yvir nøvn á ymiskum staklutum. Í nýggju bókini hevur Archibald Black gjørt vatnblitsmyndir av krovi og ymiskum stykkjum.

– Vit gjørdu eina roynd at fotografera eitt sundurskorið krov, men tað var alt ov trupult at fáa tað at síggja rætt út, so vit bóðu Archa mála í staðin. Hann er bæði bóndi og listamaður og er komin serstakliga væl frá arbeiðnum, staðfestir Sonja Kjølbro.

– Robert Joensen er ruddiligur og greiður í sínum teksti, og tí vildi eg hava eitt ruddiligt snið og reinar myndir. Men tað er eitt skitið arbeiði at fletta seyð. Fjosið hjá Archibald Black, sum er við í bókini, er tó eitt undantak í so máta.

– Vit tóku nógvar myndir, og aftanfyrir hvørja mynd í bókini eru kanka eini hálvtrýss, sum ikki kundu brúkast. Og viðhvørt máttu vit bara uppgeva at fáa eina góða fotomynd. Eg haldi, at vit tóku hundrað myndir av einari kliptari vomb, men vit fingu tað bara ikki at rigga. Vombin vildi ikki síggja út, sum vit vildu, so tað endaði við einari tekning.

Hvat er tú stoltast um í bókini?

– Eg haldi, at vit kunnu vera stolt av heildini. At teksturin hjá Roberti er komin til sín rætt í einari stórari bók, at føroyski seyðurin tekur seg so væl út á mattum pappiri, og at eitt lítið føroyskt forlag kann geva eina so flotta bók út.